

Soszyński, Jacek

Symposium kromeriańskie (23-24 maja 1989)

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 34/4, 1014-1015

1989

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

cowników, pozwalające odtworzyć przebieg ich studiów i pracy (np. w Państwowym Archiwum Historycznym Litwy mgr W. Grębecka znalazła informacje o doktoracie Wolfganga w 1807 roku). Referentka zwróciła także uwagę na akta kontroli celnej ksiązek, przychodzących do Uniwersytetu Wileńskiego; księgę zaleceń ministra A. Razumowskiego, pokazującą politykę władz wobec Uniwersytetu Wileńskiego oraz materiały dydaktyczne (prace na stopnie, pytania egzaminacyjne), świadczące o niezwykle szybkiej recepcji osiągnięć światowej nauki na uczelni wileńskiej.

Beata Wysakowska
(Warszawa)

Z K R A J U

SYMPOZJUM KROMERIAŃSKIE (23-24 MAJA 1989)

23 marca 1989 roku minęła pięćsetna rocznica śmierci wybitnego pisarza, historyka i dyplomaty staropolskiego — Marcina Kromera. Co w dotychczasowej literaturze mniej eksponowano, Kromer był także wieloletnim i zasłużonym biskupem warmińskim, i dlatego z inicjatywy obecnego ordynariusza olsztyńskiego, ks. dra Edmunda Piszczka oraz Pracowni Hozjańskiej, odbyło się w dniach 23-24 maja bieżącego roku w gościnnych progach Wyższego Seminarium Duchownego „Hosianum” Sympozjum Kromeriańskie. Spotkanie to zgromadziło liczne grono historyków i filologów z różnych ośrodków z całego kraju, zarówno duchownych jak i świeckich. Wygłoszone referaty i komunikaty grupowały się wokół trzech głównych bloków tematycznych: działalności Kromera na polu duszpasterskim, politycznym i literackim.

Do pierwszego bloku zaliczyć można referaty bpa Edmunda Piszczka o zarządzeniach duszpasterskich Kromera, bpa Juliana Wojtkowskiego o mowach synodalnych i katechezach Kromera, ks. Władysława Nowaka o roli Kromera w krzewieniu odnowy liturgicznej na Warmii po Soborze Trydenckim, oraz komunikat s. Barbary Gerardy Sliwińskiej o biskupie Kromerze jako opiece Zgromadzenia Sióstr św. Katarzyny w diecezji warmińskiej. Na temat działalności politycznej Kromera wypowiadali się Jerzy Rawa-Grabowiecki (*Marcin Kromer jako Polak i patriota*), Stanisław Cynarski w referacie o udziale Kromera w staraniach dworu polskiego o spadek po królowej Bonie, Anna Sucheni-Grabowska (*Ustrój Polski w dziele „Polonia” Marcina Kromera*). Jerzy Starnawski z punktu widzenia historyka literatury, zastanawiał się nad udziałem Kromera w poselstwie morskim 1569-71, a ks. Alojzy Szorc, niestrudzony organizator sympozjum, poświęcił referat Kromerowi jako rzecznikowi interesów dworu polskiego w Prusach. Zagadnieniom historyczno-literackim i źródłoznawczym poświęcili uwagę Mirosław Korolko w referacie o retorycznym scenariuszu Rozmów Dworzaniina z Mnichem, Marta Polańska, która omówiła język wyżej wymienionego utworu jako środek dydaktycznej polemiki religijnej, i Barbara Otwinowska w komunikacie o problemach etnogenezy Polaków w kronice Kromera. Interesujące komunikaty dotyczące zagadnień ściśle źródłoznawczych wygłosili Zdzisław Lichański (o dziełach Kromera i Hozjusza w bibliotekach szwedzkich), Alicja Dybkowska o kromerianach w zbiorach Archiwum Watykańskiego, s. Jadwiga Ambrozja Kałinińska o korespondencji Kromera z Walentym Kuczberskim, oraz Andrzej Obrebski o korespondencji Kromera z Piotrem Duninem Wolskim. Z problemami

źródłoznawczymi łączył się także komunikat Romana Marchwińskiego o Kromerze jako geografii Polski XVI stulecia. Kromerianom archiwalnym i bibliotecznym poświęcona była także wystawa przygotowana przez ks. Mariana Borzyszkowskiego. Ks. Jan Styrna mówił o związkach Marcina Kromera z jego rodzinnym miastem Bieczem, Jerzy Sikorski zastanawiał się nad zagadnieniem, jakimi drogami docierała do Kromera tradycja o Koperniku, Marcin Puchowski zaś, mówił o recepcji dzieł Kromera w kolegiach jezuickich. Zapowiedziany w programie lecz niewyłoszony na sympozjum referat Julii Radziszewskiej na temat bazy źródłowej Kroniki Marcina Kromera, według zapewnień organizatorów ma się ukazać na łamach Studiów Warmińskich, w tomie, który zawierał będzie wszystkie materiały przygotowane na Sympozjum Kromeriańskie.

Organizatorem należą się słowa uznania za staranne przygotowanie sympozjum, które zaowocowało wieloma interesującymi wystąpieniami i konstruktywną, choć nierazdko burzliwą dyskusją.

Jacek Soszyński
(Warszawa)

Z ZAGRANICY

HISTORIA NAUKI DLA PRZYSZŁOŚCI NAUKI

(REFLEKSJE Z MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI W SMOLENICACH *

UWAGI WSTĘPNE

Za lakonicznie ujętą nazwą konferencji kryją się m.in. ważne problemy przemian wewnętrznych współczesnej historii nauki. Na nich właśnie pragnę głównie skupić uwagę. Przemiany te widoczne były już w samym sformułowaniu tematyki olbrzymiej większości referatów, w sposobie podejścia do postawionych w nich problemów badawczych, a także w zagajeniu obrad i ich podsumowaniu oraz w dyskusjach prowadzonych zarówno na sali obrad, jak i w kuluarach¹. Zakres zaś tak postawionego problemu można ująć w trzech punktach:

- 1) Jak zmieniają się cele współczesnej historii nauki?
- 2) Jak zmieniają się dziś zadania badawcze historii nauki?
- 3) Jak zmieniają się metody współczesnej historii nauki?

* Nazwa konferencji brzmiała: *Nauka i technika XX wieku: przeszłość i przyszłość*. Konferencja odbyła się w dniach 17-21 kwietnia 1989 r. na zamku w Smolenicach koło Bratysławy (w Domu Pracowników Nauki Słowackiej Akademii Nauk). Jej organizatorem było Czechosłowackie Towarzystwo Historii Nauki i Techniki przy Czechosłowackiej Akademii Nauk.

¹ W konferencji wzięło udział ok. 60 osób. Oprócz gospodarzy uczestnicy konferencji przybyli z następujących europejskich krajów socjalistycznych: Bułgarii, Niemieckiej Republiki Demokratycznej, Polski, Węgier i Związku Radzieckiego. Spośród gości najliczniejszą grupę stanowili pracownicy nauki z NRD (ok. 20 osób). Z Polski wzięły udział 4 osoby: mgr Wanda Grębecka, prof. Bohdan Jaczewski, dr Eugeniusz Tomaszewski i prof. Alfred Wiślicki.

W czasie konferencji wyłoszono ok. 30 referatów. W poszerzonej na ogół formie będą one opublikowane jeszcze w 1989 r. w językach obrad, tj. niemieckim lub rosyjskim. Organizatorzy podjęli też starania, aby w 1990 r. referaty te wydać też osobno w języku angielskim.